

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

UPA2019/42

Tillie Martinussen

02. april 2019 – Siullermeerneqarnera

Aalajangiiffigisassatut siunnersuummut uunga ilanngussaq 1 naapertorlugu piaarnerpaamik, kingusinnerpaamillu ulloq 1. oktober 2019-mi atuutilersussamik, Meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannut nr. 1, 25. januaari 2019-imeersuut allannguissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Qularutigineqassanngilaq immikkoortumi pisariaqarnerpaat ilaat tassaammata, tassa meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut, tassaamat:

- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit amerlanerit pisariaqartinneqarput
  - Unnuiffissat amingaataapput aamma malitseqartitsinissat meeqqat angajoqqaaminnut angerlaqqittussaatillugit imaluunniit inersimasutut inuunissamut ikaarsaartussanngortillugit.
  - Sullissisut amerlanerusut pisariaqartinneqarput
  - Ilinniarsimanerusut aamma immikkut ilinniarsimasut sulist pisariaqartinneqarput sulisooreersunik ikorfartuisartussat.
  - Pisariaqartinneqarput taxameterinut aaqqissuussinerit tulluussarneqarnissaat, perorsaanikkut suliniutit eqqorneqaqqunagit.
  - Iisimatusarnerunissaq pisariaqartinneqarpoq aamma ilisimatusarnikkut malitseqartitsinsisaq - ilaatigut inissiisarnermut pissutaasartut misissorumallugit - aamma qitiusumik ajornartorsiutigut iliuuseqarfigisinnaaqqullugit. Ilaatigut aamma qularnaarumallugu pitsaanerusunik imartunernillu neqeroruteqartalernissaq kiisalu meeqqat angerlarsimaffeqalernissaat pitsaasunik.
- Annaasariaqannginnatsigit.
- Nakkutilliinerunissaq pisariaqartinneqaproq aammali malitseqartitsinissaq taamatullu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni ikorfartuilluni suliniuteqarnerunissaq.
  - Pisariaqartinneqarput angerlarsimaffinni pineqartuni meeqqat sulisullu oqaloqatigiinneq atorlugu katsorsarneqartarnissaat.

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

- Pisariaqartinneqarpoq meeqqat inunnut ulorianartunut illersorneqarnerunissaat aamma inuit taakku ilaqtat akornaniikkaluarpataluunniit - aammali ilaqtutanut pitsaasumik attaveqartuarnissaq pisariaqartuartaavaoq, ilaqtavinnut - tassa ataatamut anaanamullu - kiisalu ilaqtangortartunut.

- Pisariaqartinneqarpoq aamma immikkut piginnaasalinnik sulisoqartunik ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnik pilersitsinissaq, meeqqat siumut aallartissinnaanissaat pillugu ajornartorsiutit artornarsivallaannginneranni.

- Aamma pisariaqartippagu inuinaat suliniutaat amerlanerusut kisiani soorunami naleqqussarluakkat suliniutit ilapittuutaasinnaasut.

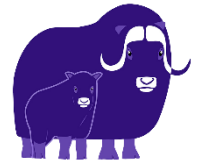
- Pisariaqartipparput Danmarkip isumasioqatigisarnissaa aamma Nunat Avannarliit, isumassarsiorfigiumallugit, ikiuussinnaasunik nassaarumalluta ilisimatusarnerillu inernerinik aamma minnerunngitsumik ikorfartuisinnaasunik nassaarnissaq pillugu sulisullu isumasioqatigisinnaasaat taamatullu ilinniaqqissinnaanermut periarfissat piginnaanngorsaqqinnissamullu.

- Naliginnaasumik pisariaqartipparput ilaqtariinnut ulorianartorsiortunut amerlanerunik iliuseqarasuarnissat aamma meeqqanut ulorianartorsiulersartunut angerlarsimaffimmi pissutsit pissutaallutik.

Aamma eqqaangitsoorusunngilara sakkortuumik pisariaqartinneqarmata angajoqqaarsianut fasttrack systemit, taakku meeqqat sinnerlugit apuussisarmata ajorsinnaasunik aamma sakkortuumik oqaloqateqartarnej, ikorsiineq, paasiniaanerit pitsaanerusumillu siunnersuinerit atorneqalertariaqarput taamatullu angajoqqaarsianut ikorfartuinerit taakuummata ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut oqilisaasut.

Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut pivagut allaanani suna pineqarnerisq ersippiarani. Tassani angajoqqaat akisussaaffimmik tiguisissaapput. Pivagut naammattunik inissiffissaqartannginneq. Pivagut meeqqat ileqqorissaartussat aamma silaannarissartartussat imaluunniit atonerluisunngortinnaveersarneqartussat imaluunniit kanngutsaattuliortunngortinnaveersarneqartussat. Aammali sualummik akuttunngitsumik assigiinngitsutigut tusartarparput - ilaannikku isertukuluttumik: Akisoorujorujussuuvoq.

Meeqqat taakku amerlaqisut aamma inuupput pitsaasumik inuuneqarnissaminnut periarfissaqartinneqaratariaqartut.

SULEOATIGIISITSUT
SAMARTEQ JDSPARTIET

Allanut annersitsigunik anniaatigisarpaat. Imminnut kilertitertarunik anniarneq ima angitigsarpoq, kilernerneq aanaartoq anniaammut sinaakkusiisarluni, tarnikkut anniarneq sakkukillisilaarumallugu. Kinguaassiutitigit atornerluisartunik nassaarunik qimaaffigalugillu - pissutaasarpoq asaneqarusunnerat nalullugili qanoq.

Aqqusinermi uteqattaarunik, angerlarfissaqaratik aamma perulluliorfiunngitsumut angerlarfissaqaratik. Eqqissiviillortitsigunik, atuarfimmi, meeqqerivimmi, ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi, angajoqqaarsiaminni pissutaavarpoq anaanakuini ataatakuinilu eqqissiviilliorujussuarterneq aamma imaassinnaavoq allamik misigisaqarsimangitsut taamaallaat perulluliornermik. Meeqqat meeraapput, eqqissisimasumik inuuneqartariaqarput.

Sumiiffimmi takornartami igalassermi issiasarnek, inummik ilisarimasamik siumuisinnaani. Inimi linoleumimik natilimmiinneq, madrasseqarnek simernernik ulikkaartumik meerarpassuit allat atoreersimasaannik aamma ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi sulisut tassaniittut akissarsiaqartitaanertik pissutigalugu misigisimagaanni, tamakku meeqqap inuunerata sinnerani tarniganiittarput. Pisortani normuinnaalluni kinaassuseqanngitsoq. Naak ilaquuttat oqaluttuassartaat, naak meeqqat oqaluttuassartaa, kingoqqiviit, sooq taamaattuuvunga, kikkut qaniginerpaasaraakka aamma sooq nammineq angerlarsimaffinni najugaqarsinnaanngilanga. Inuunermi pisoqartarpoq ilaanni ataqatigiisikkuminaatsunik, aamma qajannartuuneq inuunerup sinnerani kalitassaasarpoq - ikiorneqanngikkuit piffissaagallartillugu, misigisimasatik iperarsinnaanngikkukkit misigisarsimasatillu annissorsinnaasimangikkukkit - kinaassutsillu nassaareqqillugu. Meeqqat pisagut tamakkunanga ikiortussaavagut. Inuuneqalersillugit. Kinaassuseqalersillugit. Tulaavissaqartutut misigisimalersillugit.

Meerarpassuit sumiiffinnut assigiinngitsorpassuarnut inissiortorneqartarput. Meeqqat ilaat ineqartarput sumiiffimmi assigiinngitsuni tallimani, qulini. Ajorluinnaqqissaaraangat angerlarsimaffiit 20-t tikillugit amerlassusillit tulleriarlugit najugaqarfigisinnaasarpaat.

Najugaqaleriaannaapput angajoqqaaminnut attaveqarsinnaanatik, qatanngutiminnut aamma inersimasut assigiinngitsut angajoqqaarsiasut meeqqat inuunermi sungiusimasaat allanngorartittuarsinnaavaat. Angerlarsimaffik qanorluunniit eqqissiviillorfigitigaluarpat tassaavoq ilisarimasat.

Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ilaanni akissarsiffiup nalaani meeqqanik paarsisussanik unnuarsiortussanik amingaateqartoqartarpoq imaluunniit sulisussat naammanneq ajorput allaat meeqqat angerlanngitsoortut ujarneqarsinnaaneq ajorlutik. Ilungersorput naammassisassat naammassisarnissaannut, pingaartussanik

SULEQATIGIISSISUT
SAMARBEL SPARTIET

aaqqissuineq aamma eqqarsaatigalugu, meeqqat assigiinngitsunik pisariaqartitsisut eqqarsaatigalugit aamma periarfissarsiortarput perorsaanikkut inuttullu isumaginninnikut suliniutit ilanngukkusukkaluarlugit. Sulisut sorsuutigisarpaat angerlarsimaffitik nungullarnikut, naammattumik susassaartitsinnginneq, sulinerup naalani assortuunnerit aamma inuit qajannartut ilaatigut sakkussaqsaratik, naammattumik ilinniagaqsaratik aamma amerlasuutigut pitsaasumik immersorneqarneq ajorput. Tamarmik ilungersoqaat, sulisulli paarlagiaattorujussuupput, sulingitsuukulapput aamma meeqqat amerlasuut eqqarsaatigalugit imaannaanngippallaartarpoq aningaasaliiffiigneqsimasut isumaginiarnissaat.

Meeqqat inersimasullu tarnip pissusaanut immikkut ilinniagallit pisariaqartippaat taamatullu psykoterapeutit ikorfartuisarnissaat. Sulilluartunik suleqateqarnissartik pisariaqartippaat aamma ilinniarluarsimasunik pikkorissarsimasunillu.

Ataqatigiinnissartik pisariaqartippaat aamma tarnikkut eqqississutaasinnaasunik ingerlatsisoqartarnissaa aamma uummateqarfiginissartik artornartut suliarisinnaajumallugit taamatullu meeqqat mikisut inersimasunik aalajaatsunik, isumassuisunik aamma piginnaanilinnik sullissisoqarnissaat amingaataavoq. Pisariaqartippaat eqqissinissartik aamma tatigisaqarnissartik.

Suliassatsinni tamanna pingaarnersaavoq. Nukiit pissarsiarisinnaasariaqarpagut peqataanillu ilaqutanngortussat piffissaagallartillugu nukittorsartarlugit sapinngisamik siusissumik paasineqarniariartoq anaanaq naartulersimasoq. Illuatsittariaqarpagut tamakku.

Qulaani taakkartukkakka oqaatigeerlugit taava siunnersuuteqartutulli isumaqarpugut inatsimmi naapertuutinngitsunik aporfissaqartoq, siunertarineqarpassimat oqaatigineqarsinnaasutut iliuusissani minnerpaaq naalagaassasoq.

Soorunami imaassanngilaq ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit suliatik pisoorsuannguutigissagaat. Sulisut aalajaatsut akilernerqarsinnaasariaqarput aamma perorsaanikkut iliuusissat pitsaasut akissaqartinneqarsinnaasariaqarput aamma ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit angerlarsimaffittut misigineqarsinnaasariaqarput, paarsivittuinnaanngitsoq. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit namminersortut inissaqartinneqartariaqarput soorunami malittarisassaqtillugit.

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

Immikkoortoq naammattumik isumagineqarnikuunngilaq.

Eqqaamallugu meerarpassuupput toqqissisimanartunik aalajaatsunillu sinaakkuteqarnissaminnut pisariaqartitsisut, inersimasunit asaneqarlutik taakkununga peqqinnartumik. Inersimasut maligassiuissusar amingaataapput aamma meeqqat pakatsisitaareernikut pakatsitaaqattaareernikuusulluunniit siumukarsinnaanerannut takunnissinnaasut.

Meeqqat, taakku ilaqutaat aamma inuiaqatigiillu ajunngitsumik paarinissaannut iliuuseqartariaqarpugut. Periusissat ilagisinnaavaat " naleqquttunik inatsisitigut sinaakkuteqarnissaq naapertuuttumillu, meeqqat ineriartornerannik akorngusiinngitsumik"

Suliassatta akimanersarisariaqaraluarpaat meeqqanik paarsilluarnissaq siunissaannillu isumaginilluarnissaq.

Taamatut oqaaseqarluta manna siunnersuut ataatsimiititaliamut ingerlatipparput sukumiisumik oqallisigeqqullugu aamma neriuppugut inatsit nalunaarullu nukittorsarneqarumaartut, pitsaanusunik sinaakkuteqalersillugit nunatsinni meeqqat nuannaarlutik peqqillutillu inersimasunngortarnissaat pillugu.

Allat tamarmik pisortat sumiginnaaneratut taaneqartariaqarput.